

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ.....	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ.....	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ.....	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.....	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ.....	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ.....	129
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ.....	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ.....	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Агєсва В. Власним голосом: жіноча одвертість і модерністський бунт. Інша оптика: гендерні виклики сучасності. Київ: Смолоскип, 2019. С. 13–28.
2. Вульф В. Визначення жіночності: гінокритика і жіночий текст. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. С. 516.
3. Натяжко С. М. Анна Гавальда і Оксана Забужко: психоаналітичний аспект сучасної жіночої прози. *Султанівські читання*: зб. статей. Івано-Франківськ, 2016. № 5. С. 165–173.
4. Таран Л. «Бути самій собі ціллю» долаючи гендерні стереотипи: автобіографізм у творчості сучасних жінок-авторів. *Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 27–29 квітня 2011 р. Тернопіль, 2011. С. 36–38.
5. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза: постмодерний період. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 248 с.
6. Шмельова Р., Квітка А. Жіноча проза як літературознавча проблема: художньо-прагматичний аспект. *Молодий вчений*. 2019. № 9 (73). С. 347–350.
7. Women's Emancipation Writing at the Fin de Siecle. Edited By Elena V. Shabliy, Dmitry Kurochkin, O'Donnell Karen. Published December 6, 2018 by Routledge. 246 p.

Стаття надійшла до редакції
10 серпня 2025 р

**ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ**

УДК 811.111'373.6:001.4=811.161.2

ВІННИЦЬКА АННА,

здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: МАРЦЕНЮК ОЛЕНА,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології

Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

У сучасному мовному просторі англійська мова виконує провідну роль у сферах науки, техніки, медицини та бізнесу. Термінологія — це фундамент кожної професійної мови, і її правильне використання є запорукою ефективної комунікації. Етимологічний аналіз термінів дозволяє простежити джерела їх походження, вплив інших мов, а також передбачити закономірності перекладу. Це особливо важливо для майбутніх перекладачів, яким необхідно не лише розуміти значення терміна, а й адекватно передавати його культурний та концептуальний зміст.

Метою статті є аналіз етимологічного походження сучасної англійської термінології та визначення принципів її перекладу українською мовою.

Для досягнення мети передбачено такі завдання:

- визначити основні джерела формування термінів;
- класифікувати їх за походженням і структурою;
- розглянути процес запозичення та адаптації;
- охарактеризувати труднощі перекладу.

Об'єктом дослідження є англomовна термінологія як лінгвістичне явище.

Предметом дослідження є етимологічне походження термінів та шляхи їх перекладу українською мовою.

У дослідженні використано описовий метод, метод контекстуального аналізу, класифікаційний метод і метод вибірки. Матеріалом стали терміни, зафіксовані в англomовних наукових статтях, словниках, офіційних сайтах міжнародних організацій та в перекладених українською джерелах.

Питання терміноутворення та перекладу термінів досліджуються такими науковцями, як D. Crystal, A. Kumar, S. Moiseienko, A. Zahnitko, A. Грицева, О. Бондаренко, А. Загнітко. Вони розглядають терміни як особливий клас мовних одиниць із фіксованим значенням.

Роль англійської мови у формуванні міжнародної термінології.

У сучасному глобалізованому світі англійська мова відіграє провідну роль як міжнародна мова науки, техніки, бізнесу та культури. Особливого значення набуває її термінологія — система слів і словосполучень, що позначають спеціальні поняття й забезпечують ефективну комунікацію в професійних сферах.

Етимологічне дослідження цієї термінології дозволяє краще зрозуміти шляхи формування лексики, її міжмовну взаємодію та механізми адаптації.

У межах теоретичної частини важливо окреслити не лише природу терміна як мовної одиниці, а й джерела його походження, етапи розвитку англomовної термінології та вплив глобалізаційних процесів на її динаміку.

Поняття терміна та його ознаки. У лінгвістиці терміном називають слово або словосполучення, що чітко позначає спеціальне поняття в межах певної галузі знань. Сам термін походить від лат. *terminus*

— «межа», що символічно відображає його функцію — фіксувати межі значення.

До основних ознак терміна належать:

- Однозначність (у межах певної сфери);
- Системність (входження в терміносистему);
- Точність (виключення двозначності);
- Міжнародність (наявність спільних коренів у кількох мовах);
- Стабільність (повільна зміна значення з часом);
- Лаконічність (компактна форма при високій інформативності).

Наприклад, термін *virus* має стабільне і чітке значення в медицині, тоді як слово *network* у побуті може позначати як торговельну мережу, так і комп'ютерну систему.

Відмінності між термінами та загальноновживаними словами. Хоча терміни та загальноновживані слова можуть мати схожу форму, вони різняться за змістом і функцією. Терміни мають чітке, однозначне значення в межах певної фахової галузі, тоді як загальноновживані слова можуть бути багатозначними та змінювати значення залежно від контексту. Сфера використання термінів — наукова, технічна, професійна; натомість загальноновживана лексика використовується у повсякденному спілкуванні. Також терміни завжди нейтральні за стилістикою, тоді як звичайні слова можуть мати емоційне чи експресивне забарвлення. Класифікація термінів за походженням та структурою. Залежно від способу появи в мові, терміни поділяють на природні та штучні. Природні терміни — це лексичні одиниці, які вже існували у загальноновживаній лексиці, проте з часом набули вузького, фахового значення. Вони проходять шлях семантичної спеціалізації, адаптуючись до потреб певної галузі знань. Такий процес часто

відбувається у зв'язку з розвитком науки або перенесенням терміна з однієї сфери у нову.

Наприклад: слово *virus*, що у латинській мові означало «отрута», у сучасному медичному та біологічному контексті позначає мікроскопічний інфекційний агент. Аналогічно, слово *cloud* у сфері ІТ означає не атмосферне явище, а сховище даних у цифровому середовищі.

Штучні терміни — це слова, створені спеціально для позначення нових понять, які виникають у процесі науково-технічного прогресу. Їхніми джерелами є не тільки вже наявні лексеми, але й суто наукові концепти, які не мають попередників у мові.

Наприклад:

- *quark* (кварк) — елементарна частинка, термін придуманий фізиком Мюрреєм Гелл-Манном, який запозичив це слово з роману Дж. Джойса;

- *laser* — акронім від *Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation*, що є прикладом складного, суто технічного терміна.

Штучні терміни часто позбавлені етимологічної прозорості для нефахівців, що ще більше підкреслює їхню специфіку.

Однокореневі, складені терміни та абревіатури. Іншим важливим критерієм класифікації термінів є їхня структура.

Однокореневі терміни — це прості слова, що складаються з одного кореня і не мають додаткових морфем. Вони переважно використовуються для позначення базових понять у науці й техніці.

Приклади: *data* (дані), *code* (код), *gene* (ген).

Складені терміни — утворюються шляхом об'єднання двох або більше основ, що дозволяє передати більш комплексне або спеціалізоване значення.

Приклади: *smartphone* (*smart* + *phone*) — «розумний телефон»; *airbag* (*air* + *bag*) — «повітряна подушка».

Такі терміни часто використовуються в техніці, інформаційних технологіях, авіації, медицині тощо.

Запозичені та автохтонні терміни. За походженням терміни поділяють на запозичені (латинські: *radius*, *formula*; грецькі: *biology*, *physics*; французькі: *finance*, *ballet*; німецькі: *kindergarten*) та автохтонні — утворені безпосередньо в англійській мові (*smartphone*, *software*).

Запозичення зумовлені культурними та науковими зв'язками. Деякі терміни мають особливе походження: *robot* — з чеської, *algorithm* — з арабської. Основні етапи розвитку термінології.

Історія англomовної термінології охоплює кілька ключових періодів.

У староанглійський період (V–XI ст.) переважали слова германського походження з побутовим, релігійним та сільськогосподарським змістом.

У середньоанглійський період (XI–XV ст.), під впливом нормандського завоювання, англійська мова значно збагачується французькими термінами, зокрема в сферах права (*court*, *judge*), армії (*army*, *battle*) й управління (*government*).

XVI–XVIII століття ознаменувались активним формуванням наукової термінології під впливом латини та грецької (*biology*, *mathematics*), що стало основою для терміносистем природничих і гуманітарних наук.

У XIX столітті, в умовах індустріалізації, з'являються технічні терміни (*engine*, *railway*, *electricity*), а в XX–XXI століттях домінує цифрова лексика: *software*, *blockchain*, *cybersecurity*.

Таким чином, термінологія англійської мови безпосередньо відображає етапи наукового та соціального розвитку людства.

Запозичення та вплив глобалізації на термінологію.

Глобалізація значно посилила міжмовну взаємодію, що призвело до активного обміну

термінами між різними мовами. Англійська, з одного боку, запозичує слова з інших мов (karate, zen, algebra), а з іншого — експортує власні терміни у світ (email, startup, manager), особливо у сферах ІТ, бізнесу, моди.

Частина таких термінів зберігає оригінальну форму, наприклад bitcoin, internet, інші — адаптуються відповідно до норм мови-реципієнта (strategy → стратегія, brand → бренд).

Таким чином, термінологія стає інструментом глобального комунікативного простору, відображаючи міжкультурні, наукові та економічні зв'язки.

Основні тенденції у формуванні нових термінів. Сучасна англомова термінологія постійно оновлюється, реагуючи на технологічні зміни та соціальні явища.

Серед найпоширеніших тенденцій:

- Композитні утворення (словоскладання): smartphone, cyberspace, livestream — дають змогу стисло передати нове явище шляхом поєднання відомих елементів.

- Аббревіації та акроніми: AI, Wi-Fi, NFT стали звичними одиницями в науковій і масовій мові.

- Семантичне переосмислення: відомі слова набувають нових значень у фаховому контексті (cloud, bug, mouse).

- Запозичення зі сленгу та цифрової культури: терміни meme, selfie, vlog проникають у формальні дискурси завдяки поширенню в соціальних мережах.

- Міжнародне використання: чимало термінів залишаються в англійській формі у мовах світу (bitcoin, software, email), що підкреслює домінуючу роль англійської в сучасному термінотворенні.

Ці тенденції засвідчують гнучкість, відкритість та інноваційність англійської термінології.

Основні джерела запозичень.

Англійська термінологія сформувалась під активним впливом інших мов.

Найбільший внесок зробили:

- латина і грецька — основа наукових і медичних термінів (radius, theory, medicine);

- французька — після нормандського завоювання в мову потрапили правничі, адміністративні й мистецькі терміни (court, ballet, menu);

- німецька — дала технічну та філософську лексику (kindergarten, hamburger, zeitgeist);

- італійська — вплинула на музичну термінологію (piano, allegro);

- японська й китайська — запозичення з культури, бойових мистецтв і гастрономії (karate, sushi, feng shui).

Таким чином, англомова термінологія — це результат постійної міжмовної взаємодії.

Причини запозичень.

Запозичення виникали внаслідок:

- історичних обставин (особливо нормандське завоювання 1066 року);

- наукового прогресу, що потребував нової термінології з латини й грецької;

- глобалізації, яка посилила мовний обмін у всіх сферах;

- культурного впливу — насамперед у галузях мистецтва, музики, моди, кулінарії.

Кожен етап розвитку англійської мови супроводжувався появою нових запозичених термінів, які згодом стали повноцінними одиницями терміносистеми.

Вплив запозичень на розвиток англійської термінології.

Запозичення відіграли ключову роль у збагаченні та формуванні англійської термінології. Вони:

- розширили лексичний склад і семантичні поля;

- викликали семантичні зміни у деяких словах (menu — від «списку» до «переліку страв»);

• забезпечили міжнародний характер термінів, які залишаються незмінними у багатьох мовах (computer, startup, internet).

Глобальне лексичне об'єднання сприяє уніфікації термінології, що особливо важливо для міжнародної наукової комунікації.

Отже, сучасна англomовна термінологія є складною, багатошаровою системою, що сформувалася під впливом історичних, соціокультурних і технологічних чинників.

Етимологічний підхід дозволяє простежити джерела термінів, їх семантичне навантаження та способи адаптації в перекладі.

Для перекладача розуміння походження терміна є не лише академічним завданням, а й практичним інструментом для створення точних, доречних і культурно відповідних перекладів.

Саме тому вивчення етимології термінів є необхідною складовою мовної освіти та професійної підготовки перекладача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Aitchison, J. *Language Change: Progress or Decay?* 4th ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 308 p.
2. Barber, C., Beal, J. C., & Shaw, P. A. *The English Language: A Historical Introduction*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 320 p
3. Crystal, D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. 506 p.
4. Görlach, M. *A Dictionary of European Anglicisms*. Oxford: Oxford University Press, 2002. 351 p.
5. Holmes, J. *An Introduction to Sociolinguistics*. Abingdon: Routledge, 2013. 510 p.
6. Stockwell, P., Minkova, D. *English Words: History and Structure*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 234 p.
7. Кочерган, М. П. *Загальне мовознавство*. Київ: Академія, 2006. 463 с.

*Стаття надійшла до редакції
22 жовтня 2025 р*

ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

УДК 378.011.3-51:373.3]:37.014.6

ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article examines the features of professional training of future specialists in the context of forming their readiness for pedagogical activity in conditions of extraordinary social challenges. A theoretical analysis of the concept of «educational losses», their causes and consequences is carried out. Based on my own practical teaching experience, I have proposed certain directions for developing a teacher's ability to overcome learning losses in a modern elementary school.

Key words: educational and learning losses, readiness to overcome learning losses, professional competence, primary school teacher.